

KHOA HỌC

BÀI 2: Ô NHIỄM, XÓI MÒN ĐẤT VÀ BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG ĐẤT

(tiết 1)

I. YÊU CẦU CẦN ĐẠT

1. Kiến thức, kĩ năng:

Trong bài học này, HS sẽ tìm hiểu:

- Nguyên nhân, tác hại ô nhiễm, xói mòn đất và biện pháp chống ô nhiễm, xói mòn đất.

2. Năng lực:

Năng lực chung:

- *Năng lực tự chủ, tự học:* Tích cực, chủ động tìm hiểu về các nguyên nhân, tác hại do ô nhiễm, xói mòn đất và các biện pháp bảo vệ môi trường đất qua các hoạt động sưu tầm tranh ảnh, tư liệu,...
- *Năng lực giải quyết vấn đề và sáng tạo:* Đề xuất, thực hiện được việc làm giúp bảo vệ môi trường đất.
- *Năng lực giao tiếp và hợp tác:* Tham gia nhiệm vụ nhóm, chia sẻ, trình bày kết quả nhóm.

Năng lực khoa học tự nhiên:

- Nêu được nguyên nhân, tác hại và biện pháp phòng chống ô nhiễm, xói mòn đất.
- Đề xuất, thực hiện được việc làm giúp bảo vệ môi trường đất và vận động những người xung quanh cùng thực hiện.

3. Phẩm chất:

- *Nhân ái:* Có ý thức giúp đỡ lẫn nhau trong hoạt động nhóm để hoàn thành nhiệm vụ.
- *Chăm chỉ:* Chăm chỉ suy nghĩ, trả lời câu hỏi, làm tốt các bài tập.

- *Trách nhiệm:* Thực hiện nhiệm vụ của nhóm, thực hiện bảo vệ môi trường.

II. ĐỒ DÙNG DẠY HỌC

1. Đối với giáo viên:

- Giáo án, máy tính, máy chiếu.
- Hình ảnh, video liên quan đến bài học.
- Phiếu học tập.

2. Đối với học sinh:

- SHS.
- Dụng cụ học tập theo yêu cầu của GV.

III. CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC:

Hoạt động của GV	Hoạt động của HS																																																																								
<p>1. Khởi động (2 - 3’)</p> <p>a. Mục tiêu: HS tham gia trò chơi kết nối vào bài học.</p> <p>b. Cách tiến hành:</p> <p>- GV tổ chức cho HS chơi trò chơi “Ô chữ”: + GV đưa ra bảng ô chữ và yêu cầu HS tìm ra các từ có nghĩa trong bảng. + Ai có câu trả lời đúng và nhanh nhất sẽ được một phần thưởng của GV.</p> <table border="1" style="margin-left: 20px;"> <tr><td>X</td><td>O</td><td>I</td><td>M</td><td>O</td><td>N</td></tr> <tr><td>A</td><td>S</td><td>B</td><td>Q</td><td>N</td><td>T</td></tr> <tr><td>D</td><td>K</td><td>A</td><td>T</td><td>H</td><td>S</td></tr> <tr><td>A</td><td>E</td><td>O</td><td>S</td><td>I</td><td>X</td></tr> <tr><td>T</td><td>Y</td><td>V</td><td>X</td><td>E</td><td>K</td></tr> <tr><td>D</td><td>U</td><td>E</td><td>V</td><td>M</td><td>T</td></tr> </table>	X	O	I	M	O	N	A	S	B	Q	N	T	D	K	A	T	H	S	A	E	O	S	I	X	T	Y	V	X	E	K	D	U	E	V	M	T	<p>- HS lắng nghe GV hướng dẫn cách chơi và quan sát bảng ô chữ:</p> <table border="1" style="margin-left: 20px;"> <tr><td><i>X</i></td><td><i>O</i></td><td><i>I</i></td><td><i>M</i></td><td><i>O</i></td><td><i>N</i></td></tr> <tr><td>A</td><td>S</td><td><i>B</i></td><td><i>Q</i></td><td><i>N</i></td><td><i>T</i></td></tr> <tr><td><i>D</i></td><td><i>K</i></td><td><i>A</i></td><td><i>T</i></td><td><i>H</i></td><td><i>S</i></td></tr> <tr><td><i>A</i></td><td><i>E</i></td><td><i>O</i></td><td><i>S</i></td><td><i>I</i></td><td><i>X</i></td></tr> <tr><td><i>T</i></td><td><i>Y</i></td><td><i>V</i></td><td><i>X</i></td><td><i>E</i></td><td><i>K</i></td></tr> <tr><td><i>D</i></td><td><i>U</i></td><td><i>E</i></td><td><i>V</i></td><td><i>M</i></td><td><i>T</i></td></tr> </table> <p>4 từ có nghĩa trong bảng: ô nhiễm, xói mòn, bảo vệ, đất.</p>	<i>X</i>	<i>O</i>	<i>I</i>	<i>M</i>	<i>O</i>	<i>N</i>	A	S	<i>B</i>	<i>Q</i>	<i>N</i>	<i>T</i>	<i>D</i>	<i>K</i>	<i>A</i>	<i>T</i>	<i>H</i>	<i>S</i>	<i>A</i>	<i>E</i>	<i>O</i>	<i>S</i>	<i>I</i>	<i>X</i>	<i>T</i>	<i>Y</i>	<i>V</i>	<i>X</i>	<i>E</i>	<i>K</i>	<i>D</i>	<i>U</i>	<i>E</i>	<i>V</i>	<i>M</i>	<i>T</i>
X	O	I	M	O	N																																																																				
A	S	B	Q	N	T																																																																				
D	K	A	T	H	S																																																																				
A	E	O	S	I	X																																																																				
T	Y	V	X	E	K																																																																				
D	U	E	V	M	T																																																																				
<i>X</i>	<i>O</i>	<i>I</i>	<i>M</i>	<i>O</i>	<i>N</i>																																																																				
A	S	<i>B</i>	<i>Q</i>	<i>N</i>	<i>T</i>																																																																				
<i>D</i>	<i>K</i>	<i>A</i>	<i>T</i>	<i>H</i>	<i>S</i>																																																																				
<i>A</i>	<i>E</i>	<i>O</i>	<i>S</i>	<i>I</i>	<i>X</i>																																																																				
<i>T</i>	<i>Y</i>	<i>V</i>	<i>X</i>	<i>E</i>	<i>K</i>																																																																				
<i>D</i>	<i>U</i>	<i>E</i>	<i>V</i>	<i>M</i>	<i>T</i>																																																																				

- Sau khi HS tìm được 4 từ có nghĩa trong bảng, GV công bố kết thúc trò chơi.

- GV dẫn dắt vào bài học mới: *Môi trường đất bị ô nhiễm gây ra nhiều tác hại ảnh hưởng đến các loài sinh vật và con người như thực vật chậm lớn hoặc bị chết; con người nếu sử dụng thực phẩm ở vùng đất ô nhiễm trong thời gian dài sẽ ảnh hưởng sức khỏe. Vậy ô nhiễm đất là gì? Có những biện pháp nào để phòng chống ô nhiễm đất? Sau khi học xong bài học ngày hôm nay chúng ta sẽ trả lời được câu hỏi trên. Chúng ta cùng tìm hiểu **Bài 2 – Ô nhiễm, xói mòn đất và bảo vệ môi trường đất – Tiết 1.***

2. Hình thành kiến thức mới : (28-30’)

Hoạt động 1: Tìm hiểu nguyên nhân gây ô nhiễm đất

a. Mục tiêu: HS nêu được một số nguyên nhân gây ô nhiễm đất.

b. Cách tiến hành:

- GV chia lớp thành các nhóm 4 HS, phát phiếu học tập. GV giao nhiệm vụ cho các nhóm: *Quan sát hình 1 và cho biết các nguyên nhân gây ô nhiễm đất.*

- HS lắng nghe.

- HS lắng nghe, ghi tên bài mới.

Hình 1

- GV quan sát, hướng dẫn, góp ý với từng nhóm để hoàn thiện nội dung báo cáo.

- GV mời đại diện các nhóm báo cáo kết quả làm việc nhóm.

- GV yêu cầu HS trao đổi, thảo luận:

+ Trong các nguyên nhân đã kể, nguyên nhân nào do con người gây ra?

+ Nêu thêm một số nguyên nhân gây ô nhiễm đất khác mà em biết.

- HS lắng nghe, quan sát hình 1.

- Các nhóm thảo luận, ghi kết quả vào phiếu học tập.

- Đại diện nhóm báo cáo kết quả thảo luận:

Hình 1a: Đưa quá nhiều lượng rác thải sinh hoạt ra môi trường.

Hình 1b: Hiện tượng núi lửa phun trào dung nham làm đất bị khô cứng, khó trồng trọt.

Hình 1c: Nước chưa qua xử lý thải trực tiếp ra môi trường đất.

Hình 1d: Sử dụng dư thừa thuốc trừ sâu, thuốc bảo vệ thực vật.

- HS trả lời:

+ Nguyên nhân do con người gây ra:

Không xử lý rác thải và nước thải trước khi thải ra môi trường.

Sử dụng dư thừa thuốc trừ sâu, thuốc bảo vệ thực vật.

- GV cho HS xem video về ô nhiễm môi trường đất, hình ảnh đất bị ô nhiễm do xâm nhập mặn và nhiễm phèn:

Xâm nhập mặn

Nhiễm phèn

- GV chốt kiến thức: ***Ô nhiễm đất có thể do con người hoặc do các hiện tượng tự nhiên gây ra. Đất bị ô nhiễm chứa các chất thải nguy hại gây ảnh hưởng tiêu cực tới đời sống sinh vật và sức khỏe con người.***

+ *Một số nguyên nhân khác: Xâm nhập mặn, nhiễm phèn, sử dụng phân hóa học trong thời gian dài, chất thải công nghiệp chưa được xử lí,...*

- HS xem video.

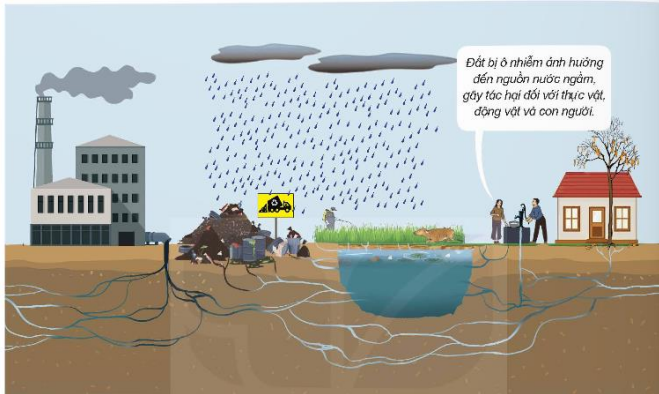
- HS lắng nghe và ghi nhớ kiến thức.

Hoạt động 2: Tìm hiểu một số tác hại của ô nhiễm đất đối với thực vật, động vật và con người

a. Mục tiêu: HS nêu được một số tác hại của ô nhiễm đất đối với thực vật, động vật và con người.

b. Cách tiến hành:

- GV yêu cầu HS làm việc cá nhân: *Quan sát hình 2 và từ thực tế, cho biết tác hại của ô nhiễm đất đối với thực vật, động vật và sức khỏe con người.*

- GV mời 2 – 3 HS chia sẻ cá nhân trước lớp về những tác hại của ô nhiễm đất, các HS khác bổ sung ý kiến.

- HS quan sát hình 2, nêu tác hại mà ô nhiễm đất gây ra đối với thực vật, động vật và với con người.

- HS trình bày:

Đất bị ô nhiễm ảnh hưởng đến nguồn nước ngầm, gây tác hại đối với thực vật (cây trồng chậm lớn, chất lượng sản phẩm giảm); động vật (mắc các bệnh ngoài da, rời nơi ở hiện tại đến nơi khác để sinh sống làm gián đoạn chuỗi thức

- GV chốt lại kết quả đúng, yêu cầu HS ghi lại vào phiếu học tập nhóm ở HĐ1.
- GV kết luận: ***Ô nhiễm đất gây tác hại đến thực vật, động vật và sức khỏe của con người.***

Hoạt động 3: Tìm hiểu một số biện pháp phòng chống ô nhiễm đất

a. Mục tiêu: HS nêu được một số biện pháp phòng chống ô nhiễm đất.

b. Cách tiến hành:

- GV tổ chức HS làm việc nhóm 4, yêu cầu các nhóm thực hiện nhiệm vụ:

Quan sát hình 3, nêu các biện pháp phòng chống ô nhiễm đất.

- GV tổ chức cho đại diện các nhóm chia sẻ kết quả trước lớp.

ăn); con người (có thể mắc các bệnh như ung thư, bệnh mãn tính, nhiễm độc gan và một số bệnh khác,...).

- HS ghi tác hại ô nhiễm đất vào phiếu học tập.
- HS lắng nghe, ghi nhớ kiến thức.

- Các nhóm thảo luận, thực hiện nhiệm vụ.

- Đại diện nhóm trình bày:

<p>- GV yêu cầu các nhóm kể thêm một số biện pháp phòng chống ô nhiễm đất.</p> <p>- GV nhận xét, nhấn mạnh lại những biện pháp phòng chống ô nhiễm đất.</p> <p>- GV chốt kiến thức: <i>Chúng ta cần những biện pháp cụ thể và hiệu quả để phòng chống ô nhiễm đất.</i></p> <p>3. Vận dụng, trải nghiệm : (3-5')</p> <p>a. Mục tiêu: HS nêu được một số những việc làm đã và đang gây ô nhiễm môi trường đất ở gia đình và địa phương.</p> <p>b. Cách tiến hành:</p> <p>- GV yêu cầu HS thảo luận nhóm 4: <i>Ở gia đình và địa phương em có những việc làm nào đã và đang gây ô nhiễm đất?</i></p>	<p><i>Hình 3a: Tái chế phế liệu để làm giảm chất thải ra môi trường.</i></p> <p><i>Hình 3b: Hạn chế sử dụng thuốc trừ sâu, thuốc bảo vệ thực vật.</i></p> <p><i>Hình 3c: Xử lí chất thải công nghiệp trước khi đưa ra môi trường.</i></p> <p><i>Hình 3d: Ngăn chặn sự xâm nhập mặn ở các vùng đất ven biển.</i></p> <p>- HS trình bày:</p> <p><i>Một số biện pháp khác: Sử dụng sản phẩm sinh học như túi nilon, màng bọc thực phẩm có thể phân hủy; rửa đất ở những vùng ô nhiễm mặn,...</i></p> <p>- HS lắng nghe.</p> <p>- HS lắng nghe và ghi nhớ kiến thức.</p> <p>- HS thảo luận nhóm thực hiện nhiệm vụ.</p>
---	---

<p>- GV mời đại diện 2 nhóm lên trình bày; các nhóm còn lại nhận xét, bổ sung. GV nhận xét.</p> <p>- GV chốt kiến thức: <i>Chúng ta cần tránh các việc làm gây ô nhiễm đất ở gia đình và địa phương.</i></p> <p>- GV cho HS xem thêm video về bãi rác cháy âm ỉ gây ô nhiễm môi trường nghiêm trọng và mời 1 – 2 HS chia sẻ cảm nhận của mình sau khi xem video (GV đặt câu hỏi gợi ý: <i>Bãi rác cháy âm ỉ đã ảnh hưởng như thế nào đến cuộc sống của người dân sống xung quanh?</i>).</p> <p>- Về nhà tìm hiểu nguyên nhân, tác hại và biện pháp phòng chống xói mòn đất.</p>	<p>- Đại diện nhóm trình bày những việc làm ở gia đình mình và địa phương mình sinh sống đang làm ô nhiễm môi trường đất: <i>Địa phương có khu công nghiệp thải chất rắn hoặc nước thải chưa qua xử lý ra môi trường,...</i></p> <p>- HS lắng nghe.</p> <p>- HS xem video, chia sẻ cảm nhận.</p> <p>- HS lắng nghe và chuẩn bị cho tiết học sau.</p>
--	--